

Kuruluş

Madde 1

Aşağıda adları, soyadları veya ünvanları, açık adresleri ve uyrukları yazılı kurucular arasında Türk Ticaret Kanunu'nun Anonim Şirketlerin ani surette kurulmaları hakkındaki hükümlerine göre bir Anonim Şirket kurulmuştur.

Kurucular Adı Soyadı-Ünvanı: Petrol Ofisi Anonim Şirketi
İkametgah Adresi: Eski Büyükdere Cad. No:33-37 Maslak 34398, Şişli/ İstanbul
Uyruğu: T.C.
T.C Kimlik No/ Vergi No: 7290015043

Kurucular Adı Soyadı-Ünvanı: Petline Petrol Ürünleri Ticaret A.Ş.
İkametgah Adresi: Ünalın Mah. Ünalın Cad. No:9 Kat:4/5 34700, Üsküdar/ İstanbul
Uyruğu: T.C.
T.C. Kimlik No/ Vergi No: 7290006356

Kurucular Adı Soyadı-Ünvanı: Erk Petrol Yatırımları A.Ş.
İkametgah Adresi: Eski Büyükdere Cad. No:33-37 Maslak 34398 Şişli/ İstanbul
Uyruğu: T.C.
T.C Kimlik No/ Vergi No: 360 024 1740

Kurucular Adı Soyadı- Ünvanı: Petrol Ofisi Akdeniz Rafinerisi San Tic. A.Ş.
İkametgah Adresi: Eski Büyükdere Cad. No:33-37 Maslak 34398 Şişli/ İstanbul
Uyruğu: T.C.
T.C Kimlik No/ Vergi No:7290486192

Kurucular Adı Soyadı-Ünvanı: Doğan Enerji Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş.
İkametgah Adresi: Oymacı Sok No:15/1 Altunizade 34662 Üsküdar İstanbul
Uyruğu: T.C.
T.C Kimlik No/ Vergi No: 6070026013

Şirket Ünvanı

Madde 2

Şirketin ünvanı "Marmara Depoculuk Hizmetleri Anonim Şirketi" ("**Şirket**") dir.

Şirketin Amaç ve Konusu

Madde 3

Şirketin ana amaç ve konusu şunlardır:

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ve Petrol Piyasası Yönetmeliği ile bunlarla ilgili mevzuatta ve yapılan herhangi bir ek ve/veya ek yerine geçebilen hükümlerle düzenlenen konularda; Petrol Piyasasında faaliyette bulunanların stok ve işletme ihtiyaçlarını karşılamak üzere üçüncü şahısların mülkiyetinde bulunan dökme petrol ürünlerinin ve ambalajlı madeni yağ ve müstahzarların depolanması ve genel antrepo işletmeciliği faaliyetinde bulunmak;

Bu kapsamda ve bu ana sözleşme hükümlerine göre Şirket aşağıdaki faaliyetleri de yürütebilir.

1. Faaliyet alanına giren ürünlerin teslim alınması, depolanması ve depolama faaliyetinin

- yürütülebilmesi ve sahiplerine teslim edilebilmesi için gerekli her türlü tesis, ekipman, araç, arsa ve binaları tesis etmek, üretmek üçüncü şahıslardan satın almak, kiralamak, kiraya vermek ve satmak. Ürünlerin sergilenmesi için yerler açmak.
2. Konusu ile ilgili kara, deniz ve hava taşımacılığı yapmak ve bunun için her türlü vasıtayı satın almak, kiralamak veya kiraya vermek, deniz tankeri işletmeciliği yapmak.
 3. Faaliyet alanına giren konularda yurtiçinde ve yurtdışında şube açmak, acentelik temsil ofisi, distribütörlük almak ya da vermek, fuar ve organizasyonlara katılmak.
 4. Yurtiçinde ve yurt dışında aynı ve nakdi sermaye tahsis etmek suretiyle diğer yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerle şirketler kurmak, kurulmuş şirketlere iştirak etmek ve bunlardaki kendine ait hisseleri üzerinde tasarruf etmek.
 5. Faaliyet konularıyla ilgili olarak her nevi know-how, işletme ruhsatı, izin, patent hakkı, lisans (Petrol Piyasası Lisans Mevzuatına ilişkin olanlar haricinde) imtiyaz, ihtira beratı, marka ve benzeri hakları istihsal etmek, satın almak, satın veya devir almak, kısmen ya da bütünüyle kiralamak, kiraya vermek, devretmek veya başkasına ait olanı devir almak.
 6. Yetkili makamlardan gerekli izinleri almak kaydıyla yurtiçi ve yurtdışında araştırma ve üretim işleri yürütmek, faaliyet konularıyla ilgili olarak gerekli analizler yapmak üzere laboratuvarlar kurmak, bizzat işletmek veya üçüncü kişiler marifetiyle işletmek.
 7. Şirket ihtiyaçları için gerekli iç ve dış her türlü kredileri dahili ve harici finansman kurumları yerli ve yabancı işletmelerden temin etmek. Bunun için gerekli her türlü tasarrufta bulunmak.
 8. Şirket faaliyet konusu ile ilgili olarak,
 - a) Her türlü taşınır ve taşınmaz malları, satın alma, satış vaadi akdetme, finansal kiralama yoluyla edinme ve bağışlamaları kabul dahil olmak üzere çeşitli yollardan edinmek, mülkiyetlerini üçüncü kişilere satış, bağışlama, terk ve burada sayılı olanlarla sınırlı olmaksızın her türlü yasal yollarla devretmek,
 - b) Mülkiyet ya da tasarruf hakkına sahip olduğu taşınmazları işletmek,
 - c) Taşınır ve taşınmazları üçüncü kişilerden kiralamak veya Şirket'e ait olanları üçüncü kişilere kiralamak,
 - d) Üçüncü kişilerin Şirket lehine tesis edeceği taşınır ve taşınmaz rehin ve ipoteklerini ve diğer her türlü aynı ve şahsi hakların tesisini, tesis edilmiş olanların süresinden önce ve sonunda fek ve terkinini kabul veya reddetmek,
 - e) Şirket'e ait taşınır ve taşınmazları teminat olarak göstermek bunlar üzerinde ipotek dahil her türlü rehin haklarını tesis, fek ve sicilden terkin etmek,
 - f) Gerek sahip olduğu gerekse üzerinde aynı ya da şerh edilmiş şahsi hak sahibi olduğu taşınmazlarla ilgili olarak, tevhit, ifraz, terk, imar uygulaması, yoldan ya da yeşil alandan ihdas gibi ancak bunlarla sınırlı olmayan her tür yasal işlemleri yapmak,
 - g) Kendisine ya da üçüncü şahıslara ait ya da kendisinin üzerinde aynı ya da şahsi hakka sahip olduğu taşınmazlar üzerinde geçit/ mecra ve herhangi tür diğer irtifak ve intifa hakkı, kat irtifakı ve kat mülkiyeti her türlü kısıtlı aynı hakların ve kuvvetlendirilmiş kişisel hakların Şirket'in leh veya aleyhine kuruluşu, tescil, şerh, fek ve terkinini,
 - h) Yukarıda sayılan taşınmazlar ve tescil edilmiş işlemlerle ilgili olarak cins ve unvan değişikliğinin yapılmasının yanı sıra, mevcut işlemlerin koşul, şekil ve süresi dahil olmak üzere içeriğinin değiştirilmesini talep etmek,
 - i) Rızai taksim dahil Medeni Kanun, Tapu Kanunu ve ilgili yasalar hükümlerince taşınmaz ve/veya taşınır mal malikine ya da aynı ya da kuvvetlendirilmiş kişisel hak sahibine tanınmış her türlü hukuki tasarrufları gerçekleştirmek; taşınmaz ve hakları üzerinde en geniş şekilde tasarruf etmek,
 - j) Yukarıda sayılan işlemlerle ilgili olarak, her türlü tesis, tescil, şerh, terkin, fek tahsis işlemlerini yapmak.

Şirket, yukarıda anılan bu işlemleri taşınır ve taşınmazların tamamı üzerinde olabileceği gibi bir

kısmı üzerinde de tescil, terkin ve fek hakkına sahiptir.

9. Yerli ve yabancı şahıs ve kuruluşların, her nevi özel ve kamu kuruluşlarının, belediyelerin, bankaların, kooperatiflerin, vakıf ve derneklerin şirket konularıyla ilgili olarak açacakları ihalelere katılmak, teklifler vermek, taahhütlerde bulunmak, konsorsiyumlara katılmak, üstlendiği yükümlülükleri veya kazandığı hakları kısmen veya tamamen devretmek.
10. Yukarıdaki fıkralarda yazılı hususları yerine getirmek için gerekli her türlü girişim ve işlemler ile ticari ve sınai faaliyetlerde bulunmak.
11. Yurt içinde ve yurt dışında faaliyetleri ile ilgili olarak iştirakler kurmak, kurulmuş veya kurulacak iştiraklerin kendine ait hisseleri üzerinde tasarrufta bulunmak.
12. Kendisine veya 3. şahıslara ait, deniz yolu ile taşınan, faaliyet alanına giren ürünlerin; kıyı yapılarında (iskele, dolfen, şamandıra v.b.) elleçleme (yükleme, boşaltma) işlemini yapmak.

Şirket amaçlarını gerçekleştirebilmek için faaliyet konusuna girmesi kaydıyla Genel Kurul'da bu yönde karar alındıktan sonra gereken diğer iş ve faaliyetlere girebilir ve amaçları dahilinde her türlü işi yapabilir.

Şirket'in Merkez ve Şubeleri

Madde 4

Şirket'in merkezi İstanbul ili, Şişli ilçesi'dir. Adresi Eski Büyükdere Cad. No:33 Kat:2 Maslak 34398 Şişli-İstanbul'dur. Adres değişikliğinde yeni adres, ticaret siciline tescil olunarak Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan ettirilir. Tescil ve ilan edilmiş adrese yapılan tebligat Şirket'e yapılmış sayılır. Tescil ve ilan edilmiş adresinden ayrılmış olmasına rağmen, yeni adresini süresi içinde tescil ettirmemiş Şirket için bu durum fesih sebebi sayılır.

Şirket, Yönetim Kurulu kararı alınması kaydıyla ve yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde yurt içinde ve yurt dışında şubeler açabilir.

Şirketin Süresi

Madde 5

Şirket süresiz olarak kurulmuştur.

Sermaye ve Hisse Senetlerinin Nevi

Madde 6

Şirket'in sermayesi 85.500.000 TL'dir. Bu sermaye her biri 1,00 TL (Bir Türk Lirası) değerinde 85.500.000 (seksenbeşmilyonbeşyüzbin) adet hisseye ayrılmıştır. Bu hisseler A Grup Hisse, B Grup Hisse ve C Grup Hisse olmak üzere üçe ayrılmış olup 38.475.000 (otuzsekizmilyondörtüzyetmişbeşbin) hisse A Grup Hisse olarak; 8.550.000 (sekizmilyonbeşyüzellibin) hisse B Grup Hisse olarak ve 38.475.000 (otuzsekizmilyondörtüzyetmişbeşbin) hisse C Grup hisse olarak çıkarılmıştır. Çıkarılmış tüm hisseler nama yazılıdır ve çıkarılacak tüm hisseler de nama yazılı olacaktır.

Sermaye artırımlarında, arttırılan miktarın ¼'ü tescilden önce, kalanı ise en geç 24 ay içerisinde nakden ödenecektir. Türk Ticaret Kanunu'nun 456. maddesinin birinci fıkrasına uygun olarak payların nakdi bedelleri tamamen ödenmediği sürece sermaye artırımını yapamaz.

Hisse Senetlerinin Devri

Madde 7

Hisse senetlerinin devri Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümlerine uygun olarak yapılır.

Sermayenin Artırılması veya Azaltılması

Madde 8

Şirket sermayesi Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine uyulmak suretiyle arttırılabilir veya azaltılabilir.

Yönetim Kurulu ve Süresi

Madde 9

Şirket'in işleri, ikisi (2) Genel Kurul Toplantısında A grubu hisseye sahip Hissedarlar tarafından Türk Ticaret Kanunu'na uygun olarak gösterilen adaylar arasından seçilmiş, biri (1) Genel Kurul Toplantısı'nda B grubu hisseye sahip Hissedarlar tarafından Türk Ticaret Kanunu'na uygun olarak gösterilen adaylar arasından seçilmiş, ikisi (2) Genel Kurul Toplantısında C grubu hisseye sahip Hissedarlar tarafından Türk Ticaret Kanunu'na uygun olarak gösterilen adaylar arasından seçilmiş toplam beş kişiden (5) oluşan bir Yönetim Kurulu tarafından idare edilir. Görev süresi dolan Yönetim Kurulu üyesi tekrardan seçilebilir. Gerekli görülmesi halinde Genel Kurul, Yönetim Kurulu üyelerini değiştirebilirler. Yönetim Kurulu, seçildikten sonra yapacağı ilk toplantıda A Grubu hisseye sahip Hissedarlar tarafından aday gösterilen Yönetim Kurulu Üyeleri arasından bir Başkan ve Başkan'ın yokluğunda yerini almak üzere C Grubu hisseye sahip Hissedarlar tarafından aday gösterilen Yönetim Kurulu Üyeleri arasından bir Başkan Vekili seçer.

Tüzel kişiler Yönetim Kurulu'na üye olarak seçilebilirler. Bir tüzel kişi Yönetim Kurulu'na üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunur. Tüzel kişi adına sadece, bu tescil edilmiş kişi toplantılara katılıp oy kullanabilir.

Yönetim Kurulu'nda bir üyeliğin boşalması halinde Yönetim Kurulu, sefeli aday göstermiş olan Hissedarlar tarafından aday gösterilen ve Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilmiş niteliklere sahip adaylar arasından geçici üye seçimi yapar. Söz konusu üye bir sonraki Genel Kurul'a kadar görevini sürdürür ve seçiminin Genel Kurul tarafından onaylanması halinde sefelinin geri kalan görev süresi boyunca görevini sürdürür.

Şirketi İlam, Temsil ve İmza Şekli

Madde 10

Şirket, hissedarlara ve üçüncü kişilere karşı Yönetim Kurulu tarafından temsil edilir. Yönetim Kurulu, temsil ve ilzam yetkilerinin bir kısmını üyelerinden birine veya birkaçına ya da üçüncü kişilere devretmeyi kararlaştırabilir.

Şirket tarafından sunulan belgelerin veya yapılan sözleşmelerin geçerli olabilmesi için Yönetim Kurulu tarafından yetkilendirilen kişi veya kişilerin imzalarının Şirket kaşesinin altında mevcut bulunması gerekir.

Şirket'in bir Genel Müdürü olacaktır. Genel Müdür Yönetim Kurulu Kararı ile atanacaktır. Genel Müdür iş planını yürütür ve Kanun, Ana Sözleşme veya Yönetim Kurulu tarafından verilen

yetkileri kullanır ve faaliyetleri sürdürür.

Yönetim Kurulu Toplantıları

Madde 11

Yönetim Kurulu üyelerinin her birisinin Yönetim Kurulu kararlarında bir oy hakkı vardır.

Yönetim Kurulu Şirket işleri gerektirdikçe toplanır.

Toplantılar üyelerin üzerinde anlaştıkları, Türkiye’de veya yurtdışında belirlenecek bir adreste yapılabilir.

Yönetim Kurulu en az dört (4) üye ile toplanır ve kararlar en az dört (4) üyenin aynı yöndeki oyu ile alınır.

Aşağıdaki hususlarda alınacak kararlarla ilgili olarak aşağıda belirtilen usule riayet edilecektir.

i. Petline’in elinde bulundurduğu hisselerinin Şirket'in toplam sermayesinin %10'unun altında kalmasına sebep olacak herhangi bir sermaye artırımı ve/veya azaltımı B Grubu hisselerine sahip hissedarlarca aday gösterilen Yönetim Kurulu üyesinin de olumlu oyu ile karara bağlanacaktır.

ii. Şirket'in mal varlığının satılması, elden çıkarılması ya da üzerinde ipotek kurulması B Grubu hisselerine sahip hissedarca aday gösterilen Yönetim Kurulu üyesinin de olumlu oyu ile karara bağlanacaktır.

iii. Yurtiçi ve yurtdışında gerçek veya tüzel kişilerle birlikte şirket kurulması ve/veya kurulmuş şirketlere iştirak edilmesi, B Grubu hisselerine sahip hissedarlarca aday gösterilen Yönetim Kurulu üyesinin de olumlu oyu ile karara bağlanacaktır.

iv. POAŞ ve/veya Petline'dan birinin, Tesis'in yanında ve/veya civarında bulunan arazileri tek başına alıp üzerlerinde tesis kurması ve söz konusu tesisleri 3. şahıslara satması, kiralaması, devretmesi halinde yeni kurulacak bu tesislerin Şirket'e ait iskeleden ve iskele bağlantı hatlarından faydalanmaları A ve B grubu hisselerine sahip hissedarlarca aday gösterilen Yönetim Kurulu üyelerinin olumlu oyları ile karara bağlanabilecektir.

v. Şirketin vereceği hizmetlerin tarifeleri Yönetim Kurulu tarafından kararlaştırılacak olup, taraflar için eşit olarak uygulanacaktır.

Türk Ticaret Kanunu'nun Yönetim Kurulu kararlarının üyelerinin yazılı muvafakatleri ile alınmasına ilişkin 390. madde hükümleri saklıdır.

Denetim

Madde 12

Türk Ticaret Kanunu ve ilgili mevzuat göz önüne alınarak gerekli görülen durumlarda, denetlemeye ilişkin 397 ila 406. madde hükümleri uyarınca bağımsız denetçi veya denetçi atanacaktır.

Genel Kurul**Madde 13****a) Davet Şekli**

Genel Kurul, Olağan ve Olağanüstü olarak toplanır. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurullara davette Türk Ticaret Kanunu'nun 410., 411., 412., 414., 416. ve ilgili diğer madde hükümleri uygulanır. Tüm toplantı bildirimleri, Türk Ticaret Kanunu'na göre toplantının yapılacağı günden en az 2 hafta önceden hissedarlara iletilir. Ayrıca Türk Ticaret Kanunu madde 416'ya göre hissedarlar, davet işlemi olmadan da toplanabilirler.

b) Toplantı Zamanı

Olağan Genel Kurul Şirket'in hesap döneminin sona ermesini takip eden üç ay içinde ve yılda en az bir defa toplanır. Bu toplantıda Türk Ticaret Kanunu'nun 413. maddesinde yazılı hususlar görüşülerek gerekli kararlar verilir. Olağanüstü Genel Kurul toplantıları Şirket işlerinin icap ettirdiği hallerde ve zamanlarda kanun ve bu ana sözleşmede yazılı hükümlere göre toplanır ve gereken kararlar alınır.

c) Toplantı Yeri

Genel Kurullar şirket merkezinde veya kanuna uygun olarak yapılmak kaydıyla, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen Türkiye'deki uygun bir yerde toplanır. Toplantılar Türkçe yapılır ve Şirket, ihtiyaç duyulması halinde toplantılarda simültane İngilizce çeviri yapılmasını sağlar.

d) Oy Kullanma ve Vekil Tayini

Genel Kurul toplantılarında her pay sahibinin oy hakkı, sahip olduğu payların itibari değerleri toplamının, Şirket sermayesinin itibari değerinin toplamına oranlanmasıyla hesaplanır. Genel Kurul toplantılarında, hissedarlar diğer hissedarlar tarafından veya hariçten tayin edecekleri vekil vasıtasıyla temsil olunabilirler. Şirket hissedarı olan vekiller temsil ettikleri hissedarların sahip olduğu oyları kendi oylarından ayrı olarak kullanabilirler. Vekaletnamelerin şekli Yönetim Kurulu tarafından tayin ve ilan edilir.

e) Yeter Sayısı ve Çoğunluk

Türk Ticaret Kanunu'nda aksine emredici bir hüküm olmadıkça, her Genel Kurul toplantısı için toplantı ve karar nisabı, Şirket hisselerinin en az yüzde altmışını (%60) temsil eden Şirket Hissedarlarından oluşacaktır. Ancak Petline'in elinde bulundurduğu hisselerinin Şirket'in toplam sermayesinin %10'unun altında kalmasına sebep olacak herhangi bir sermaye artırımını ve/veya azaltımı B grubu hissedarın da olumlu oyu olduğu takdirde karara bağlanacaktır. Gündemi aynı olan sonraki toplantıların toplantı ve karar nisabı, işbu Ana Sözleşme'de belirtilen nisaba tabi olacaktır.

f) Başkan, Oy Toplayanlar ve Tutanak Yazmanı, Hazır Bulunanlar Cetveli

Genel Kurul toplantılarına Yönetim Kurulu Başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde bu görevi başkan vekili yapar. Başkan Vekili de yok ise Başkan Genel Kurul'ca seçilir.

Genel Kurul tutanak yazmanı, Başkan ile oy toplama memurları tarafından imzalanmak, genel kurul tutanağına eklenerek saklanmak ve istenildiğinde ilgililere gösterilmek üzere, hissedarların veya vekil ve temsilcilerinin isimleri ile adresleri, hisseleri ve oylarının miktarını gösteren bir cetvel düzenler.

g) Toplantı Tutanağı:

Genel Kurul toplantılarında alınan kararların geçerli olabilmesi için, kararların mahiyet ve neticeleri ile muhalif kalanların muhalefet sebeplerini gösteren bir tutanak tutulması ve bu

tutanağın toplantıda hazır bulunan hissedarlar ve Bakanlık Temsilcisi tarafından imza edilmesi gerekir. Toplantı tutanakları Türkçe olarak hazırlanır. Genel Kurul'da gündemde bulunmayan hususlar görüşülemez. Türk Ticaret Kanunu'nun bu husustaki hükümleri saklıdır.

h) Toplantılarda Bakanlık Temsilcisi Bulunması:

Gündeminde, sermayenin artırılması veya azaltılması, kayıtlı sermaye sistemine geçilmesi veya kayıtlı sermaye sisteminden çıkılması, kayıtlı sermaye tavanının artırılması veya faaliyet konusunun değiştirilmesine ilişkin esas sözleşme değişiklikleri ile birleşme, bölünme veya tür değişikliği konuları bulunan Genel Kurul toplantılarında, yurtdışında yapılacak tüm Genel Kurullarda ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantılarında ve bunların ertelenmesi halinde yapılacak ikinci toplantılarda Bakanlık temsilcisi bulunması zorunludur. Gerekli görülen hallerde Bakanlık Temsilcisi'nin yokluğunda alınacak kararlar geçerli değildir.

Hesap Dönemi

Madde 14

Şirketin hesap dönemi Ocak ayının birinci gününde başlar ve Aralık ayının son günü biter. Fakat ilk hesap yılı şirketin kesin olarak kurulduğu tarihte başlar ve o yılın Aralık ayının son günü biter.

Karın Tespiti ve Dağıtımı

Madde 15

Yıllık karın hesaplanması ve hissedarlara ne kadar ve ne zaman dağıtılacağı, Yönetim Kurulu'nun teklifi üzerine Genel Kurul kararı ile Türk Ticaret Kanunu'nun 507., 508., 509., 519., 520., 521. ve diğer ilgili maddelerinde düzenlenen esaslara uygun olarak tespit edilir.

Yedek Akçe

Madde 16

Şirket tarafından ayrılan yedek akçeler hakkında Türk Ticaret Kanunu'nun 519 ila 523. maddeleri hükümleri uygulanır.

Çeşitli Hükümler İlanları

Madde 17

Şirket'e ait ilanlar Türk Ticaret Kanunu'nun 37. maddesinin öngördüğü şekilde, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ve kanunen gerekli görülen durumlarda Şirket'in internet sitesinde en az iki hafta önceden yayınlanır.

Genel Kurul'un toplantıya çağırılmasına ilişkin ilanların, Türk Ticaret Kanunu'nun 414. maddesi gereğince ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere toplantı gününden en az iki hafta önce yapılması zorunludur.

Kanuni Hükümler

Madde 18

Bu Ana Sözleşmede bulunmayan hususlar hakkında Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanır.